

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Carmina in laudem B. Mariae Virginis multorumque sanctorum

Brant, Sebastian

[Basel], [nicht vor 1494]

De māna celesti: et de ingra

[urn:nbn:de:bsz:31-290354](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290354)

De māna celestī: et de ingra
titudine omniū illud edentium. .S. Brant.

Sorte sub hac populi / iustus deus / & misera
Cernit: & cūctis gētibus esse patet. (tor
Aspice preclarū populū / quondāq; beatū:
Quem deus ethereo pauerat ecce cibo.
Hic tamen amisit nomen vetus / atq; benignum
Pastorem: ignauū factus vbiq; pecus.
Vtq; tibi veterum iamiam monimenta reuoluam
Orsus & a primo progenitore canam.

C iij

Primus homo ingratus peccauit / inuñtilis & fit:
Nos sua progenies quo moreremur agit.
Num data de cunctis paradyfi fructibus / omnis
Copia huic: fructus perdidit atq; locum?
Ah nimis ingratus / cui cum viridaria tota
Prona forent / vetitum q; terit ore cibum.
Nostro / ita deiectus primus pater ille periclo:
Cum placet vxori / deserit atq; deum.
Iussus ob id / panem sibi colligat ipse sudore
Vultus: assidua & vertat aratra manu.
Proq; cibo vetito / panem sibi terra ministrat
Sentibus & spinis culta labore iugi.
Pabula num ne Cayn poterant satiare malignum?
Quodq; sua coleret pingua rura manu?
Gratus vt auctori foret / & pia dona litaret:
Quo minus inuidia mortificetur Abel?
Num grata omnis erat caro / que corruperat e heu
Cuncta viam / magni nec memor illa dei.
Quam tamen ira dei / pluuiasq; vndisq; peremit:
Inq; furore graui corpora subdit aquis.
Cham quoq; no gratus / patris pudibunda reuelat:
Nec memor ereptum se fore diluuiio.
Adde alios / quoru erexit simulacra libido:
Et stulta coluit religione deos.
Qui scelere / & viciis plenos sculpere penates:
Idola & in templis hec posuere suis.
Linq;it (ah miseru) deus: & dii templa subintrant
Obsceni: colitur solq; / elementa / ferq;.

Nec deus integro fuit vsquã cultus in orbe:
Sed passim elegit gens sibi queq; deos ;
Quanto rectius: hic qui credidit optimus Abram
Verba dei: factus gentibus inde pater.
Legit ob id semen deus / & benedixit in eum
Illius: & populũ iusserat esse suum.
Illum etiam eripuit Chaldeis ignibus: & Loth
Propter eum / Sodome liber ab igne fuit.
Huic fert Melchisedech panemq; / & vina sacerdos
Signet / vt hac specie / Manna salutiferum.
Ariete supposito natum subduxit ab ara
Ille deus: patris cum pia vota videt.
Hoc duce tutus erat Iacob cũ Mesopotamis:
Et meruit sequi fratris abire manus.
Quid iustum memorem Ioseph? qui multa ferẽdo
Certe redemptoris pertulit ipse typum?
Nonne per inuidiã hunc / fratrum male grata caterua
Tradere seruiçio cogitat / atq; neci?
Perdere quẽq; putant / deus hunc / pia corda tuẽdo
Fecit ab Aegypti rege secundus erat.
Hunc dñm effecit panis / frugũq; suarum:
Quas ab eo esuriens / cum prece / mundus emat.
Nempe super terram panes contriuerat omnes:
Immisitq; famem per loca cuncta deus.
Quare / & in Aegyptum / penuria / adegit edendi
Israhel: vt possit vincere pane famem.
Linquere fatalem terram / laresq; paternos:
Cũq; domo / & natis: huc deus ire iubet.

Quid plura! ingrati / fratrem inuenere benignū:
Immemorēq; malī: prętereaq; bonum.
Cuius ob intuitū terra potiuntur opīma:
Dantur & hebreis / pinguia rura nimis.
Doneclonga dies: veterisq; obliuio facti
Nequiter imposuit vincla dura viris.
Quare etiā eduxit deus hos: Moysenq; magistrū
Addidit: & Chanaan iussit adire solum.
Afficit Aegyptum plaga innūera / atq; tyrannū:
Et gentem forti liberat inde manu.
At conclusa ramen pręrupto monte / mariq;
Erythreo: fidis non satis illa deo.
Obruere & Moysen sapis: se tradere regi
Cogitat: & mortis plurima forma fuit.
Sed deus ipse viam ponto patefecit in alto:
Nube die / flāmis nocte ministrat iter.
Et mare parietibus fixis / dat iter trepidanti
Israhel: at regem cum grege merisit aquis.
Insuper hebreos dītes furto / spoliisq;
Armorū: lętos exuuiisq; facit.
Hic simul instituit celebrari pascha quot annis:
Et memores typicam cędere iussit ouem.
Scilicet officii quo filius esset auiti
Consciū: & gratus disceret esse deo.
Et comedens azymos / lactucam / hędūq; tenellum
Noscat in hac vmbra pascha latere nouum.
Sed sublata nimis rebus gens ista secūdis.
Vt solet: exacuit murmure stulta deum.

Mellitum licet his / niue candidiusq; pluebat
Manna deus / roris instar ab hymbre cadens.
Hunc tñ oblitus panem vt manducet amēnū
Israhel: hoc manna voluit esse dei:
Vile putans / (fastidit enim) cū nauseat inquit
Mens super hoc vili nostra / leuiq; cibo.
Rursus in Aegyptum deliberat ire: lebetes
Querere carnutos / alia / cepe petens.
Turba cothurnicū zephyro collecta marino
Mox datur / in castris perniciofa suis.
His sed adhuc erat ore cibus (miserūq;) repente
Desuper in cunctos concidit ira dei.
Præterea petram Moyses percussit: & inde
Eliciuntur aquę flumina larga fluunt
Ingrati sed adhuc / tot murmura / totq; querelas
Ingeminant: vitulum constituūtq; deum.
Et passim exclamant: deus hic mare fecit apertum
Israhel / hi tibi sunt quos venerere deos.
Duxit ab Aegypto deus ille per inuia rura:
Perq; arabum petras: per loca dura heremi.
O popule o demēs / iuuat o quid ad aspera quęuis
Irritare bonū / temnere & vsq; deum?
Que miraris / adhuc oculus tuus illa videbat:
Es tamen oblitus munera tanta dei:
Ire palestīnam stulta formidine abhorres:
Cum tamen hanc terram / & sis speculata cibum.
Pro quibus iratus deus in deserta reducit:
Iurat: & in requem te vetat ire suam

Cura dei/pro te facit ingens/sollicitā omnē
Esse creaturam:gratus vt esses ei.
Tradita nonne tibi noua sunt/mirandaq̃: cunctis
Præq̃ aliis/vitę dogmata sancta tuę?
Nonne etiã mediũ dat iter siccũ mare: & in quo
Est tibi tuta salus/hostis tibi interiit?
Quadráginta annis peragras deserta:nec vlla
Sentit aratra solum:semina nulla seris:
Nec labor vsq̃ molę:nec panis cura coquendi:
Foemina nec texit:nec tua fila trahit.
Non tibi mercandi fuit vsquã causa:Macellum
Nemo requisit/nec tibi carne opus est.
Cuncta/dei verbum/hęc tibi p̃stitit:atq̃ laboris
Expertem/mensam nectare/melle pa rat.
Quotidie tibi manna recens dat:atq̃ alimentum
Pro desyderio:cui sapor omnis adest.
Corpora naturę tua sunt oblita:nec eger
Nec fuit infirmus/tempus in omne/tuus.
Nemo petit medicum:nulli est attritus amictus:
Vsu nec teritur calceus assiduo.
Præterea & solis/ne te calor acriõr vrat
Desuper obtexit nubilis vmbra diem.
Et quocũq̃ loco circum deserta vagaris:
Tecum abeunt vmbre:dant tibi tecta poli.
Nec tñ aut tenebre noctis/solamine egebant:
Lucet enim lampas quę tibi monstrat iter.
Bellaq̃ quid memorẽ:verbo & virtute superna:
Que præce/victrici sunt tibi parta manu?

Nec quasi pugnanti: sed carmina læta canenti:
Ducenti q̄ chorum: magna trophæa cadūt.
Deiicis & gentes: sternis Ierichonta / tubarū
Psalmorūq̄ sono: rura cupita tenes.
Rex tibi sit proprius: regem cum murmure poscis:
Fastidisq̄ pio rege sub esse deo:
Rex datur: hīc dura imponit tibi frena / premitq̄ /
Et facit vt pecces preuaricando deum.
Celsa petis / lucos colis / atq̄ sub arbore diuos
Facticios: mactas hīs puerosq̄ tuos:
Sparsit in Aegyptum / Mēdos / babylona q̄ / persas
Te deus. omnigenis es data præda viris: .
Cum satis aflixit / totā neq̄ perdidit: hīc te
Colligit in patriam / cum pia vota videt.
Congregat vt pullos mater cristata sub alas:
Sic deus o quotiens te vocat: ire negas.
Opprimis & lapidas qui te docuere prophetas:
Atq̄ deum figis in cruce carnigerum:
Occidis dñi sabaoth natum / atq̄ ministros:
Quo sterilis maneat vinea: lege carens.
Iure igitur dure populū ceruicis / abegit
Te deus: inuitus qui paterere iugum.
Manna prius tibi vile fuit: modo Manna salutis
Respis: æternam iure subito famem.
Immemor es regis sancti / qui pane sacrato
Vescitur: & grates pane cibus agit.
Quem deus elegit regem pecuaria iuxta:
Fecit & illius germine Manna nouum.

Illius e lumbis panis cinericius exit:
Qui vita est & lux / duxq; comesq; vię.
At puer o Ionatha quem iure gemit cytharedus:
Pro modico mortem melle / ciboq; subis.
Vtq; alios fileam quorū me turba fatigat:
Coniurasse homines in mala cuncta putes.
Certe creaturas fecit ratione vigentes
Ipse deus / cęli participesq; duas:
Neutra tñ grata est: perit vtraq; dum cupit esse
Cogitat & fieri quod suus auctor erat.
Illa quidem partim / sed non reparabilis vnquā
Tota sed hęc perit / at miseranda deo.
Temporis ergo sacri cum plenitudo veniret:
Missus ab arce patris vnicus ille dei:
Vt genus humanū redimat: persoluat & ipse
Que minime arripuit: crimina nostra luat.
Inq; domo panis genitus de virgine: viuus
Hic panis / mundo se dedit esse cibum.
Quę primū ingrate Iudas maledictus edendo:
Prodit eum cuius corpore pastus erat.
Proditus in mortem (voluit quia) vadit amaram:
In laqueum & foueam proditor ille ruit.
Proditus hunc nobis panē: hęc monimēta reliquit
It miser ad stygias proditor ille dapes.
Proditus in cęlis dextram tenet ille parentis.
Cum Sathana in barathro proditor ille sedet.
En ptesente deo cadit angelus: in paradyso
Primus homo: inq; schola proditor ille Iesu

Quēq; tamen sua pena manet: sua culpa reiecit:
Quisq; (nefas) dulci de statione ruit.
Nos quoq; quā tandem penā expectabimus eheu
Qui minus hoc digne vescimur vsq; cibo.
Viuius absq; deo: sed & hūc cōtēnimus: & quod
Peius erit: contra nitimur esse deum.
Natio nulla fuit: cui talia fecerit vnquā
Ipse deus: nobis qualia multa facit
Nobiscum quia magnificat facere: eligit & nos
Instar amicorum: filiolosq; facit:
Et mandata dedit operemur non periturū
Forte cibum: sed qui viuere semper habet.
Ad mensam inuitat deus omnes mitis herilem:
Participesq; suo precipit esse cibo.
Terribilis mensa hęc/panisq; horrendus: & istum
Non sumat Iudas/nemo malignus edat.
Nec memor inuidiē: sua quēq; venena lacefcunt:
Seu cuius ficto verbula ab ore fluunt.
Nō edat hūc panē titubās/qui murmurat/aut qui
Ad vomitū/inq; lutum cogitat ire retro.
Hos maleuada fames Aegyptum cogit adire:
Et siliquis vesci/pascere ibiq; sues.
Hi procul a patria/procul atq; a pane paterno:
Cuius adest seruis copia leta suis.
Se probet ergo prius quisquis sibi sumere panem
Hunc volet: atq; illo pane/probatus edat
Quisquis enim indigne manducat & accipit: ille
Iudicat & damnat seq; suūq; nephas.

Non tñ aut dñi corpus diiudicat: aut hunc
Polluit ore cibum. sed sua facta luet.
Hic panis/caro viua dei/dans viuere mundo:
Qualem non Moyses legifer ille dedit.
Dat miserator/eū deus ipse timentibus/escam hāc
Qua memores miri nos iubet esse sui.
Pauperibus parat hanc deus in dulcedine mensam
Aduersum hos qui nos contribulare petunt.
Dat deus hunc nobis panē fore quottidianū:
Donantem miseris debita cūcta reis.
Quem qui manducat/qui digne assumit in ore:
Propter eū viuūt quē gerit ore cibum.
Illum quisquis edit non esurit: aut sitit vnquā
Qui bibit: o dulcem mellifluumq; cibum.
Israhel hoc oleum est/tibi quod durissima petre
Saxa sudant: illo nectare mella fugis.
Hoc pater oipotens hoc Manna abscondit in agro
Virgineo: hinc panis prodit ille facer.
O mater benedicta: sacro sub viscere cuius
Hic coquitur panis: pneumatis igne calens.
Hic cibus angelicus: panis celeberrimus ille:
Ille hominū firmat pectora: corda cibant.
Frangere tuum panem deus o deus esurienti:
Et sine/ut hunc humilis/seruus/egenus edam.
Filius ut fierem tua me clementia fecit
Ne patere ut fiam seruus/aper/ue canis.
Quę pietas Aaron post ydola culta recepit:
Deq; lupo Saulus fecit ut esset ouis:

Quãq; homicida da uíd meruit: Petrusq; negator
Et mulier peccans: latroq; fera tímens:
Hęc me p̄ueniat tua gratia: p̄paret atq;
Dígnus vt ínueniár hoc quoq; pane fruí. .
Nempe deus míhí semper erís: tua gratia dígnum
Me facere: & miserũ perdere meq; potest.
Est aliquid / seruasse tamen: neq; tradere mortí:
Quos proprio redimis sanguine / morte / cruce.

